

Mérlegelj Jézussal!

Lekció: Jel 3,14-22/Textus: Lk 18,9-14

2025. február 02.

Kedves Gyülekezet! Általában személyes és családi életünkben is megjelenik valamilyen módon a tervezés. Mi is, mint Isten nagy családja ilyenkor év elején tervezni szoktunk: mi vár ránk ebben az évben, milyen programjaink, kiadásaink lesznek. Ahogyan Ibi is mondta a gyülekezetünk önfenntartó, ezért amellet, hogy Isten gondviselésére újra és újra rábízunk magunkat, azt is fontos átgondolnunk, hogyan tudunk mi magunk Isten gondviselésének áldott eszközei lenni a gyülekezet számára. Ez sokféleképpen meg tud jelenni, de ezen a vasárnapon, az adakozásból kiindulva hív az Igénk Isten előtti megállásra.

Először is nézzünk meg a felolvasott példázatból, hogy milyen adakozó volt a farizeus? Talán mindannyian egyetértünk abban, hogy ennek a farizeusnak nem az adakozásával volt a probléma. Az adakozásával nem hogy probléma nem volt, hanem még túl is adakozta magát. Megadta a tizedet minden jövedelméből, illetve mindabból, amit szerzett, amit megvásárolt. A megvásárlandó áruból, mint például gabonából, olajból feltételezhetően az eladó már megfizette a tizedet, de a farizeus ebben nem lehetett biztos, ezért ő is leadta a kultuszközösségnek a tizedet. A Jézust hallgatók erre csak azt mondhatták: mindenkinek így kellene élnie!

És a minimum feletti adakozása mellett, ő egy olyan igaz zsidó, aki nemcsak a tized megfizetésére figyelt, hanem a böjtre is. Az Ószövetség évente csak egyetlen böjtöt írt elő, a nagy engesztelő napon. Ezenkívül össznépi böjtöt tartottak nagy nyomorúságok - aszály, járvány, háború - idején vagy a bűnbánat kifejezésekként. Jézus idejében önként vállalt magánböjt is volt, rendszerint kétszer egy héten, a hét 2. és 5. napján tartottak. Ez a farizeus nemcsak a minimumot teljesítette, nemcsak évente egyszer böjtölt, hanem hetente kétszer is! Sőt most is imádságban találjuk! Ahogy a legtöbb kegyes zsidó ember naponta háromszor imádkozott, reggel 9-kor, délelőtt 12-kor és 15 órakor, ő is ott van a templom udvarában imádkozni.

Mielőtt elítéljük ezt a farizeust és egyből a vámszedőre igyekszünk figyelni, nézzük meg, hogy hogyan ítéli el Jézus azt, amit a vámszedő tesz? Valójában sehogy! Jézus nem beszél arról, hogy rossz az, amit ez a farizeus tesz! Ő egyáltalán nem ítéli el ezt az embert, valójában „csak” rámutat arra, hogy mi van a cselekedetei mögött. Bepillantást enged a színfalak mögé, abba a szívbe, ahonnan kiszorult Isten a nagy ego miatt.

És ezen a ponton lép be először Isten országa, mint egy fordított királyság, ahol sokszor az emberileg rossznak gondolt dologból lesz a jó és az emberileg jónak gondolt dologból rossz lesz. Ugyanis amit akkoriban mindenki jónak látott, itt kiderül, hogy azzal valami nincs rendben. A farizeusok nagy megbecsülésben részesültek akkoriban és Jézus itt egyszerre láttat a hallgatóság tipizálásán túlra és egyszerre láttat túl az éppen megnyilvánuló cselekedeten. Érdekes módon mi

minden farizeust képmutatónak, bűnösnek tekintünk és minden vámszedőt bűnbánó megtérőnek. A farizeusok a szemünkben önteltek, gőgösek, keményszívűek. Még a hétköznapi nyelvhasználatunkba is bekerült a farizeus szó, mint képmutató, álszent. Pedig Jézus korában nem így gondolkodtak róluk! Felnéztek rájuk! Nagyon érdekes, hogy az ő szemükben a farizeus a törvényhű, a vámszedő pedig a törvénytörő ember típusa volt. Minden farizeust igaznak tekintettek és minden vámszedőt bűnösnek – ez volt mindenki az egységes kép róluk. Maga Jézus is, a korabeli kegyességi irányzatok közül, a farizeusi kegyességhez állt legközelebb életvitelével és gondolkodásmódjával. Ismerte őket és nem félt szembesíteni őket vallásosságuk céltévesztettségével, de valójában ők akkoriban a kor legszuperebb hívő emberei voltak! Hallani ezt a példázatot akkoriban, nagyon meghökkentő lehetett számukra. Olyan mintha egy feketeöves keresztyénre, akire ti nagyon felnéztek, mert minden nap imádkozik, olvassa az Igét, templomba jár, rendszeresen adakozik, szolgál legalább két helyen, arra a személyre azt mondaná valaki, hogy „lufi az egész”. Valószínűleg felháborodnátok, és azt kérdeznétek magatokban: „ha ő nem igazi keresztyén, akkor ki?”, „ha vele gond van, akkor nekünk esélyünk sincs keresztyénné lenni!”. Valahogy ehhez hasonló gondolatok futhattak át Jézus hallgatóságában. A szemükben nagyra becsült farizeus lett a „rossz fiú”, a megvetett vámszedő pedig a „jó fiú”. Akkor és ott megnyílt a fordított királyság ajtaja a hallgatóság számára, ahol egyszerre kérdőjeleződik meg az, amit az ember helyesnek gondol és egyszerre ad új megközelítési szempontot az ember számára: hogy mi a jó és mi nem, kiderül, más mérlegen méretek. Az ember ugyanis sokszor méri magát a jó cselekedetek mérlegén. Jézus azonban másik mérleget használ, és másik mértékegységgel mér! Az Ő mérlege a szívet méri és a mértékegység, amivel mér, az a szeretet lesz!

Ezen a mérlegen és ezzel a mértékegységgel mérve találtatott könnyűnek az, amit a farizeus tett! Nem a jó cselekedetek mérlegén találtatott könnyűnek, ott minden rendben volt! Nem azzal volt a baj, hogy a farizeusok megtartották Isten törvényét! Eredetileg ők jó alapokra építkeztek, hiszen az Istentől kapott törvényekre alapoztak. Melyek teljesítésében alapvetően örömük volt, hiszen szabadító, gondviselő Istenüktől kapták. Azonban ezekre a tiszta alapokra saját Bábel tornyuk falait húzták fel, mert az Istentől kapott törvények felé, rengeteg saját előírást helyeztek, melyekkel kitakarták Istent és igyekezetükkel maguk akartak istenekké válni! Amit Isten törvényében népétől kért, azok szent dolgok. Az imádság, a böjt, a tized és minden más is, amit akár csak a tízparancsolatban és a többi törvényben kért övétől, az az Isten számára való elkülönítettségük megjelenése, hogy mint Őhöz tartozók, életükkel ábrázolják ki a Vele való szeretetkapcsolatot az őket körülvevő idegen népek felé.

Isten népének életében mindig ki kell valahogy ábrázolódnia a Hozzá való tartozásnak! Ahogyan a házastársak összetartozásának, élet-és szeretetközösségének láthatóvá kell lennie a külvilág számára, úgy Isten és népe élet-és szeretetközösségének is, ha az valóban élő kapcsolat.

Isten népének mindig kihívást jelentett, hogy mit jelent ebben a világban élni, de nem ennek a világnak élni. Bár a példázatban fontos volt a farizeusnak, hogy Isten kedvébe járjon, hogy akaratát teljesítse, de amikor bement a házába imádkozni, akkor tulajdonképpen nem tett mást,

mint tájékoztatta Istent arról, hogy ő milyen jó és mennyivel különb a bűnösöknél, főként annál a nem messze álló vámszedőnél. Bár valóban olyan dolgokat tett, amelyekben eredetileg öröme volt Istennek, csak hogy „én”-je olyan naggyá lett, hogy kitakarta szíve szeméi elől Istent és már csak magát, a maga igazságát, a maga jóságát látta. A fordított királyság mérlegén, mely a szívet méri és a mérés mértékegysége a szeretet, az Isten-és emberszeretben találtatott könnyűnek, mert az önteltsége, elbizakodottsága nem hagyott helyet Istennek és a másik embernek.

Ugyanilyen problémával küzdött a lekióban felolvasott laodiceai gyülekezet. Egy nagyon gazdag város, nagyon gazdag gyülekezete voltak. Fontos közlekedési csomópont, kereskedelmi, tudományos és kulturális központ. Nemcsak a bankjairól ismert, és szépen csillogó szőtteseiről, amelyet a saját maguk által tenyészett juhok gyapjából készítettek, hanem orvosi akadémiaja, orvosai, gyógyszerei is világhírűek. Nem az a baj a laodiceai gyülekezettel, hogy rendezett, jó külső körülmények között él, hanem az, hogy a rendezett külső körülményeiben a szívük gögös és öntelt lett. Emberi mértékkel mérve nem volt virágzóbb város Laodiceánál Kis-Ázsiában. A Krisztus mértéke szerint viszont nem volt szánalmasabb a laodiceai gyülekezetnél Kis-Ázsiában. A baj okát Jézus azért tárja fel, hogy gyógyítsa azt. Az elhallgatott, eltitkolt betegséget nem tudja gyógyítani egy orvos sem. „Langymelegnek” nevezi őt Jézus, mert a gyülekezet meg van győződve viselkedésének kifogástalanságáról, életének Krisztus akaratával egyező feddhetetlenségéről. Krisztus azonban éppen ezt az önmagában tetszelgő gondolkodást utasítja vissza, hiszen nem ugyanazon mérlegen mérlegelnek. Krisztus a szeretet mérlegére teszi őket, ők pedig önimádatuk és vagyonuk mérlegén mérik magukat.

Ő a mi szívünket is azért akarja leleplezni, hogy gyógyítsa az önteltséggel küzdő szívünket. Nagyon jól ismerjük saját bűnös szívünk öntelt, maga körül forgó működését és egyben tapasztaljuk azt is, hogy ez a világ, amiben élünk, át-és átszövi gondolkodásmódunkat a „mi a jó nekem, mi fér bele nekem”. Már nem az az első, hogy Krisztus miben gyönyörködik, hogyan tudnék az Ő tetszésére élni, hanem az, hogy nekünk mi a jó. Szembe kell néznünk azzal, hogy másként sáfárkodunk dolgokkal. Például az, hogy mi fér bele az időnkbe, az energiánkba, azt sokszor nem az határozza meg, hogy Jézus mire hív minket, sőt sokszor pont az nem fér bele az időnkbe és energiánkba, amit Ő kér tőlünk, valahogy perifériára szorul és le is rázzuk magunkról az ilyen ronda bűntudat keltő dolgokat, hogy Jézus már nem bent, hanem kint van az életünkből. Lassan nem tudunk különbséget tenni a bűntudat keltés és az igaz bűnbánatra hívás között. Nem látjuk azt, hogy hogyan szövi át a világ hozzáállása, látás-és gondolkodásmódja az életünket és természetes lesz, hogy nincs abszolút igazság, csak relatív, toleránsak leszünk magunkkal és a bűnökkel szemben és természetesnek mondjuk azt, ami Isten igéjében egyáltalán nem az. Egyre gyakrabban fordul elő, hogy amikor elköteleződünk Jézus mellett, már eleve távol tartjuk magunkat a teljes elköteleződéstől, hiszen azért mindent odaadni, az elég szélsőséges lenne, mi nem vagyunk szélsőségesek! És szem elől tévesztjük, hogy Jézus nagyon is radikális volt és legtöbbször követőit radikális lépésekre hívja. Jézust nem lehet mérsékelten követni. Ezelőtt 30 évvel „megmondták, hogy milyennek kell lennie egy komoly hívőnek”, most nem, hogy arról nem beszélünk, hogy mit jelent elkötelezett hívőnek lenni, hanem arról sem merünk beszélni, hogy mi a bűn és mi nem. Sokszor átesünk a ló túlsó oldalára, amikor rettegünk állást foglalni egy-egy

dologgal kapcsolatban, sok mindenre rásütjük, hogy ez törvénykezés, köszönjük, ezt nem kérjük és szép lassan a megszentelt élet gyümölcsei, amiről annyit beszél leveleiben Pál apostol, egy régi kor letűnt ereklyéivé válnak. A ló másik oldalán pedig a szabadosság fenyeget minket, mert ha nem Isten akarata és Igéje az életünk meghatározó rugója, akkor valami más lesz az. Bűnös szívünk és a kultúra bőven kínál nekünk mozgatórugókat, amikor csak annyit és csak addig teszünk meg, míg az nekünk kellemes, csak annyit engedünk közel magunkhoz Isten Igéjéből, amit még nem tekintünk komfortzónánkra és biztonságérzetünkre nézve veszélyesnek.

És igen szembe kell néznünk azzal is, hogy az anyagiakkal való sáfárkodásunkat is befolyásolja az „én kultúrája”. Félreértés ne essék, a mai igehirdetés, nem arról szól, hogy adakozz többet. Nem törvényt akarunk csinálni az adakozásból, de ha pénzzel való bánásmódunkra, gondolkodásmódunkra nincs hatással Jézus, akkor bizony valami másnak van hatása és minden idegen uralmat bűnnek, bálványimádásnak nevezi az ige. A példázatbeli farizeus nemcsak annyit ad Istennek, ami törvényben elő van írva, hanem mindenből többet ad. És ez igen is dicséretes. Ennek az embernek fontos, hogy Isten mit kér tőle és azt 100%-ban megteszi. Hol vagyunk mi attól, hogy ennyire komolyan vegyük azt, amit Isten kér tőlünk, akár a tized, akár a böjt kapcsán? Minket már nem az fenyeget, hogy túl teljesítsük azt, amit Isten kér tőlünk a magunk fényezésért, hanem az, hogy az én fontossága miatt, az Isten által kért dolgokat nem vagy csak részben vesszük figyelembe és rendelkezései csak egy opcióvá zsugorodnak össze életünkben. A fizetésünkből adjunk tizedet? Igen, az Ószövetségben volt erről szól, de ez Izraelre vonatkozott, mi már Újszövetségben vagyunk, nem? Ki mondja meg, hogy mit kell átvenni és mit nem? És inkább megnyugodva hátra dőlünk, úgysem lehet, ezt jól csinálni, az Úr amúgy is kegyelmes, nem vétkeink szerint bánik velünk. És észre sem vesszük, ahogy ez a gondolat, hogyan válik olyanná, mint csecsemőnek a megnyugtató „cumi”. Nem is látjuk, hogy hogyan dőlünk hátra a világ neutralitást hirdető „ítéletmentes bölcsőjében” és engedjük álomba ringatni magunkat. És valóban nem növekszünk fel a hitben való nagykorúságra, nem tanuljuk meg sokszor, hogy mit jelen áldozatot hozni az Úrért. Mit jelent akkor is szeretni, ha az nehéz, mit jelent akkor is megbocsátani, ha nem mi vagyunk a hibások, mit jelent hittel kilépni az anyagiak terén is és azt mondani, hogy lehet kevesebb fog befolyjni, de tisztán akarok csinálni mindent a vállalkozásomban vagy lehet szűkösebb lesz ez a hónap, de odaadom a tizedem az Úrnak.

Helyes, ha Isten népe újra és újra megvizsgálja, hogy vajon mennyire ábrázolódik ki az életén az Őhöz való tartozás. Felteszi a kérdést magának, hogy „mit vár el tőlem Isten, mit mond az Ő Igéje erre a helyzetre, kapcsolatra, anyagi helyzetre nézve?” Sőt nem áll meg itt, hanem meg is teszi, azt, amit az Ő Ura mond számára. Nem engedi magát semmi áron eltéríteni attól. És nem azért teszi meg az Isten akarátát, hogy megnyerje Őt magának, hogy jól teljesítsen, hanem azért, mert szereti Őt. Nem azért adakozunk, mert kell, hanem azért, mert megismerte a szívünk a legnagyobb Adakozót és a legnagyobb ajándékát és életünk, tetteink, szavaink ennek csodálatos szeretetnek a kedvébe akarnak most már járni. Mert megtapasztaltuk, hogy az Isten mérlegén üres az életünk és van valaki, Aki ennek ellenére nem ledobta a mérlegről, hanem képes megtölteni igazi kincssel!

A jó hír, hogy van igazi kincs, van gyógyulás! Ahogyan akkor és ott Jézus tulajdonképpen a hallgatóságát megtérésre hívja és a laodiceai gyülekezet ajtaján kopogtat, úgy keresi meg ma a mi szívünket is. Ahogyan a példázatbeli farizeusnak új szívre volt szüksége és a Kis-Ázsiai gyülekezetnek pedig új aranyra, új ruhára, új kenőcsre volt szüksége, úgy nekünk is! És Jézus készen áll megadni számunkra mindezt - új szívet, új ruhát, életet! Az a szív, amely Isten kegyelméből láthatja nyomorúságát és felkiált, mint a vámszedő: „Istenem, légy irgalmas nekem, bűnösnek!”, arra Ő válaszol! Amikor odaengedjük szívünket az Isten mérlegére és közel engedjük magunkhoz, hogy az üres, mert híjával van az Isten és az ember szeretetének is. És kicsiként – a görög alázat szó egyszerre jelent alázatot és kicsinységet – ha odaroskadunk a Nagy lábához, aki a kereszten tiszta szeretetének súlyával egyenlítette ki a mérleg nyelvét, hogy a nagy mérlegelésen, az utolsó napon, ne találtassunk könnyűnek, akkor ebben a kicsiségben, csoda születik! A mezítelenből felruházott lesz, a vakból látó, az arannyal bebiztosítottból mennyei kincsekkel rendelkező. Itt a kereszt egyedül hiteles mérlegénél történhet meg, hogy tisztán láthatjuk a bűnös szív önteltségét, ürességét és ebben az alázattal teli kicsiségben tud Ő lehajolni és felemelni minket maga mellé.

Amikor ez a mérhetetlen kegyelem és szeretet betölti a szívünket, akkor az imádságos élet, a szentségre való törekvés, mások segítése és az adakozásunk is -vagyis a megszentelt életnek, a Krisztussal járó élet cselekedetei - egyszerre lesz a Vele való szeretetkapcsolat gyümölcse, mely kedves az Ő szemében és egyszerre lesz önmagán túlmutató cselekedetté, mely Őt felmutatva elkülöníti övét a világban - nem elszigetelik, hanem elkülönítik! A keresztyének nem beolvadnak, sokkal inkább Krisztus szeretetének hordozóiként, katalizátorok lesznek a világban. Ahogyan a kémiai reakciókban a katalizátorok olyan anyagok, amik úgy gyorsítják fel az adott reakciót, hogy ők maguk annak során nem változnak meg. Illetve a kölcsönhatás során ugyan változnak, de mindig visszanyerik eredeti formájukat. Mivel Annánk ebben jártas, ezért megkérdeztem, hogy hogy is van ez a katalizatori lét és azt mondta, hogy egy-egy reakció sokféleképpen megtörténhet, de ha egy katalizátor lép be, a molekulák olyan ütközését teszi lehetővé, ami másképpen nem történhetne meg. Különleges ajándék és csoda van ebben elrejtve Isten népe számára!

Adja meg nekünk az Úr azt a kegyelmet, hogy egyrészt mindenben az Ő mérlegén mérjük magunkat és ott Jézus által soha többé ne találtassunk könnyűnek és áldott eszközök lehessünk ne csak anyagi életünkre nézve, hanem egész életünkben tudjunk az emberi kapcsolatainkban mennyei katalizátorok lenni! Legyen így! Ámen!

(Győriné Vincze Krisztina)